

Magdalena Gumkowska

"Pamiętki A Przyroda" r. 6-7 (1981-1982) : [recenzja]

Ochrona Zabytków 37/1 (144), 76-80

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wszystkie skanseny założone do pierwszej wojny światowej zachowały swój charakter małych skansenów lokalnych. Z 11 powstałych w okresie międzywojennym tylko dwa rozwinęły się do poziomu skansenów regionalnych. Bezpośrednio po drugiej wojnie światowej ruch skansenowy zamari. Niemniądle odrodzenie zaczęło się w latach pięćdziesiątych, ale właściwy rozwój muzealnictwa skansenowego przypadł na lata sześćdziesiąte. Od tego czasu powstało ponad 40 muzeów skansenowych różnej wielkości. Na ogół są to skanseny większe powierzchniowo i o większej liczbie obiektów. Początkowa idea z czasem tylko zachowania starego budownictwa wiejskiego przekształciła się w szeroki ruch mający na celu zachowanie elementów dawnego krajobrazu. Nowo powstałe skanseny, o większej powierzchni, wprowadziły na swój teren uprawy dawnych roślin, tradycyjne ogrody warzywne, ogrody zielarskie i tradycyjne sady. Udokumentowany wiek budynków dotyczy tylko nieznacznej liczby obiektów. Jako najstarszy obiekt w Niemczech podaje się dom z 1367 r. w skansenie Bad Windskeim (Bawaria).

Z XVI w. wymienia się dwa domy mieszkalne, jeden z około 1500 r. w Kürnbach i drugi z ok. 1550 r. — oba w Badenii Württembergii. Do najstarszych budynków zalicza się również dwa budynki mieszkalne w Dolnej Saksonii w skansenach Wyk (1617) i najstarszym skansenie niemieckim Husum (1642). Oprócz tego w skansenie Münster znajduje się dom młynarza z 1619 r. (Północna Nadrenia Württembergia), a w skansenie Tilling najstarsza zachowana szkoła z 1670 r. (Bawaria). Jest również kilka budynków z XVIII w. i niektóre z pierwszej połowy XIX w.

Załączone w tekście ilustracje w liczbie ponad 100 (wszystkie kolorowe na znakomitym poziomie technicznym) zdają się wskazywać na późniejsze pochodzenie obiektów w skansenach. Po utracie swoich wartości funkcjonalnych w XX w., a zwłaszcza w drugiej połowie XX w. zabudowa wiejska z poprzedniego okresu zaczęła szybko zanikać i stąd stała się przedmiotem ochrony, co spowodowało dynamiczny rozwój skansenów.

Halina Orlińska

PRZEGLĄD ZAGRANICZNYCH CZASOPISM KONSERWATORSKICH

PAMÁTKY A PŘÍRODA. Wyd. Státní ústav památkové péče a ochrany přírody w Pradze w wydawnictwie „Panorama” na zlecenie Ministerstwa Kultury ČSR. Ukazuje się dziesięć razy w roku.

Rocznik 6 (1981)

Zeszyt 1, stron 64, ilustracje

D. Kouřilová, *Stavební vývoj zámku Hradec nad Moravicí* (Przemiany budowlane zamku Hradec nad Moravicí), ss. 1—17. Problemy związane z konserwacją zamku Hradec nad Moravicí, w skład którego wchodzi dwa obiekty: Zamek Biały, starszy, oraz Zamek Czarny pochodzący z końca XIX w. Analiza historyczna kompleksu, problemy budowlane, zwłaszcza zabezpieczenia statycznego. Rola ikonografii w pracach konserwatorskich.

J. Herout, M. Heroutová, *Ikonografie stavebních památek, její vyhledávání a evidence* (Ikonografia zabytków budownictwa — poszukiwania i ewidencja), ss. 18—27. Znaczenie ikonografii w ochronie zabytków. Cenny materiał porównawczy, nierzadko jedyne źródło wiedzy o obiekcie.

M. Vlček, *K restaurování a rekonstrukci perlového hasičstejnsko-lobkovického oltáře* (W kwestii konserwacji i rekonstrukcji perłowego ołtarza haszkiejstejnsko-lobkowieckiego), ss. 28—31. Jeden z najcenniejszych zabytków europejskiego rzemiosła artystycznego (haftu) pochodzący z XVI w. Historia obiektu i problemy związane z jego konserwacją oraz rekonstrukcją brakujących fragmentów.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, niemieckim i francuskim.

Zeszyt 2, stron 64, ilustracje

Z. Knoflíček, *Vstupní historická expozice Horšovský Týn* (Wystawa historyczna w Horszowskim Tynie), ss. 65—67. Artykuł omawia walory ekspozycji w zamku, która prezentuje dzieje miasta-rezerwatu zabytkowego. Walory ideowe i artystyczne wystawy.

J. Petruš, *Činnost Hanuše Schweigra v Bystřici pod Hostýnem, příspěvek k modernizaci metod památkové péče a ochrany přírody* (Działalność Hanusza Schweigera w Bystrzycy pod Hostynem. Przyczynek do problemów modernizacji metod ochrony zabytków i przyrody), ss. 68—73. Badania nad pracami H. Schweigera są dla autora artykułu punktem wyjścia do rozważań ogólnych na temat dokumentowania zabytków dla dalszych prac badawczych.

Z. Knoflíček, *Nová instalace v Lokti nad Ohří* (Adaptacja wnętrza zamku w Lokti nad Ohrzą), ss. 74—78. Muzeum wnętrza w zamku Loket. Prezentacja prowadzonych tam prac i przygotowania obiektu dla zwiedzających.

A. Novák, *Otázky konzervace maleb v exteriéru* (Problemy konserwacji malarstwa ściennego znajdującego się na powietrzu), ss. 79—88. Rekonstrukcja malarstwa iluzjonistycznego na domu nr 40 na Placu Pokoju (Namiesti Miru) w Jihlawie. Fragmenty malarstwa były zidentyfikowane w czasie prac badawczych w 1977 r. Problemy techniczne związane z konserwacją, a będące wynikiem trudnych warunków mikroklimatycznych miasta. Metoda reprodukcji.

J. Bukovský, *Staré tržiště v Rouenu a jeho prostorová rehabilitace* (Dawny Plac Targowy w Rouen i jego przestrzenna rehabilitacja), ss. 89—93. Artykuł poświęcony jest problemom rewolucyjnej historycznego centrum miasta, a zwłaszcza Placu Targowego z zachowaniem jego funkcji w strukturze staromiejskiej.

Recenzje, ss. 94—95.

Informacje, s. 95.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, niemieckim i francuskim.

Zeszyt 3, stron 64, ilustracje

V. Špaleta, P. Zatloukal, *Moderní architektura v Přerově* (Nowoczesna architektura w Przerowie), ss. 129—140. Artykuł przedstawi nowocześniejszą architekturę Przerowa, centralnego miasta środkowych Moraw. Prezentacja dokonała z lat dwudziestych i trzydziestych naszego wieku. Omówienie projektów J. Polaška, B. Fuchsa, L. Špalety.

J. Bukovský, *Archeologická památka a vyznačení její půdorysné skladby* (Zabytek archeologiczny i określenie jego struktury przestrzennej), ss. 141—147. Problemy badań archeologicznych. Wyznaczenie planu obiektu in situ pomaga w umiejscowieniu zabytku (jego reliktyw) w naturalnym środowisku. Zabezpieczenie terenu.

M. Nováková-Skalická, *Historismus v umění vyšivaček 19. století na státním zámku v Rájci* (Historyzm w sztuce haftu XIX w. w kolekcji muzeum na zamku w Rajci), ss. 148—150. Artykuł omawia problemy związane z konserwacją obicia mebli (20 krzesel i trzech ław trójdzielnych). Historia obiektów, analiza i opis tkanin. Metody zabezpieczenia.

Kronika, ss. 151—156.

Recenzje, ss. 156—159.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, niemieckim i francuskim.

Zeszyt 4, stron 64, ilustracje

Zeszyt w całości poświęcony działalności czechosłowackiego komitetu ICOMOS w 15-lecie założenia. 15 lat ICOMOS, Rezolucje ze slavnostního zasedání československého komitétu ICOMOS dne 8.10.1980 v Praze

(15 lat ICOMOS, Rezolucja z uroczystego posiedzenia czechosłowackiego komitetu ICOMOS z dnia 8.10.1980 r. w Pradze), ss. 193—194.

O. Sujánová, *Zpráva o činnosti Československého komitetu ICOMOS k 15 výročí* (Sprawozdanie z działalności czechosłowackiego komitetu ICOMOS w 15 rocznicę powstania), ss. 195—201. Artykuł przedstawia działalność ICOMOS na terenie Czechosłowacji. Rola organizacji w dziele ochrony dziedzictwa kulturowego.

L. Antony, *Perspektivy činnosti Československého komitetu ICOMOS* (Perspektywy działań czechosłowackiego komitetu ICOMOS), ss. 202—204. Prezentacja zadań czechosłowackiego komitetu ICOMOS. Związki z innymi organizacjami międzynarodowymi, takimi jak ICCROM czy ICOM.

E. Hruška, *Vývoj teorie památkové péče v údobí existence mezinárodní organizace ICOMOS, tendence — perspektivy* (Rozwój teorii ochrony zabytków w okresie działania organizacji międzynarodowej ICOMOS, tendencje — perspektywy), ss. 205—215. Problemy teorii ochrony zabytków w powiązaniu z historią i kulturą narodów. Dorobek myśli europejskiej w sferze ochrony kultury.

M. Jurka, *Evidencia a dokumentácia kultúrnych pamiatok* (Ewidencja i dokumentacja zabytków kultury), ss. 216—220. Artykuł omawia rolę i znaczenie ewidencji i dokumentacji zabytków w procesie ochrony dziedzictwa kulturowego. Prezentacja działań Grupy Roboczej Krajów Socjalistycznych ds. Konserwacji Zabytków Historii, Kultury i Muzealiów.

O. Svobodová, *Lidová architektura* (Architektura ludowa), ss. 221—224. Ochrona architektury ludowej jako jedno z naczelných zadań ICOMOS. Przemiany współczesnej wsi i dbałość o zachowanie obiektów będących świadectwem historii.

A. Vošahlík, *Pojetí ochrany historických měst v České socialistické republice* (Znaczenie pojęcia ochrony miast historycznych w Czeskiej Republice Socjalistycznej), ss. 225—232. Artykuł przedstawia problemy ochrony miast historycznych w CSR. Autor omawia pięć etapów określających główne tendencje ochrony i rewitalizacji rezerwatów miejskich.

D. Líbal, *Kulturní aspekty ochrany krajiny* (Aspekty kulturowe ochrony krajobrazu), ss. 233—235. Omówienie związków między zabytkami a otaczającym je krajobrazem. Autor wyraża opinię o konieczności stworzenia odpowiednich podstaw legislacyjnych zapewniających ochronę krajobrazu.

V. Vinter, *Několik poznámek k metodické činnosti v památkové péči* (Kilka uwag o działalności metodycznej w dziedzinie ochrony zabytków), ss. 236—240. Działalność ICOMOS w zakresie teorii i metodyki ochrony dziedzictwa kulturowego.

O. Nový, *Úloha památkové péče v kulturním životě národa* (Zadania ochrony zabytków w życiu kulturalnym narodu), ss. 241—246. Artykuł omawia podstawowe funkcje ochrony zabytków w życiu narodu. Aspekty historyczne i uwarunkowania ideologiczne działań w tej dziedzinie.

P. Korčák, *Ke koncepci další mezinárodní spolupráce v oblasti památkové péče* (Na temat koncepcji dalszej współpracy międzynarodowej w dziedzinie ochrony zabytków), s. 247. Rola i znaczenie nauki i techniki w ochronie dziedzictwa kulturowego. Ochrona zabytków jako proces długofalowy. Artykuł omawia też miejsce czeskich i słowackich organów zajmujących się tymi zagadnieniami w ramach ICOMOS.

V. Fifík, *Projektová příprava a proces tvorby* (Przygotowanie projektowe i proces twórczy), ss. 248—249. Prezentacja działalności Instytutu Projektowania w Bratysławie.

Kronika, ss. 251—252.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, niemieckim i francuskim.

Zeszyt 5, stron 64, ilustracje

O. Svobodová, *Od Karlínshého domu k Paláci kultury* (Od Domu Narodowego w Karlínie do Pałacu Kultury), s. 257. Artykuł okolicznościowy związany z XVI Zjazdem Komunistycznej Partii Czechosłowacji.

M. Suchomel, *O kamenosochařských kopiích* (O kopiach rzeźbiarskich), ss. 258—270. Problemy kopii rzeźbiarskich, ich wartości artystycznej i roli, jaką odgrywają we współczesnej konserwacji i ochronie zabytków. Artykuł bogato ilustrowany jest przykładami wykonanych prac (np. rzeźby na Moście Karola w Pradze). Autor podkreśla samodzielny, twórczy charakter kopii.

F. Kubeč, *Raně renesanční prostorový soubor v zámku Suchdole na Kutnohorsku* (Wczesnorenesansowy zespół pałacowy w Suchdole w pobliżu Kutnej Hory), ss. 271—277. Historia obiektu i problemy konserwatorskie związane z odbudową obiektu. Odkrycie wczesnorenesansowych okien z niezwykle interesującymi zdobieniami.

P. Ulbrichtová, *Právní ochrana kulturních památek v minulosti* (Ochrona prawna zabytków kultury w przeszłości), ss. 278—284. Rys historyczny ochrony prawnej zabytków kultury. Autorka podkreśla związki tej działalności z dążeniami o charakterze patriotycznym w XIX w. (Towarzystwo Przyjaciół Sztuki).

Kronika, ss. 285—287.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, niemieckim i francuskim.

Zeszyt 6, stron 54, ilustracje

L. Havránek, *Památková péče a národní výbory v Jihočeském kraji* (Ochrona zabytków a działalność Rad Narodowych w województwie Południowoczeskim), s. 321. Problemy ochrony zabytków jako jedno z naczelných zadań władz terenowych. Działalność objęta planem pięcioletnim na lata 1981—1985.

J. Dvořáková, *Obnova usedlosti Ladronka v Praze 6* (Zagospodarowanie posiadłości Ladronka w dzielnicy Praga 6), ss. 322—330. Prace badawcze podjęte w 1980 r. Analiza stanu działań zmierzających do zagospodarowania arealu położonego na Strahowie. Analiza stadium projektowego.

J. Švestal, *Geometrické vztahy v architektuře památkových objektů* (Zależności geometryczne w architekturze obiektów zabytkowych), ss. 331—343. Artykuł przedstawia problemy związane z wykorzystaniem w sztuce, a zwłaszcza w architekturze, podstawowych zasad geometrii. Przykłady historyczne. Analiza wybranych przykładów architektury czeskiej, oparta na prawidłach i zależnościach geometrycznych.

P. Jochmann, *Zpráva o revizi kulturních památek v okrese Olomouc* (Raport o zabytkach kultury w powiecie Olomouc), ss. 344—348. Rys historyczny ochrony zabytków w powiecie Olomouc, a zwłaszcza w samym Olomoucu. Niezadowolający stan zabytków. Autor podkreśla konieczność zwrócenia baczniejszej uwagi na problem pełnej ewidencji obiektów, które winny być objęte nadzorem konserwatorskim.

Kronika, ss. 348—351

Streszczenia w jęz. rosyjskim, niemieckim i francuskim.

Zeszyt 7, stron 64, ilustracje

F. Skřivánek, *Příspěvek k užití drahého kamene v památkách výtvarného umění* (Uwagi na temat zastosowania kamieni szlachetnych w rzemiosle artystycznym), ss. 385—397. Rzemiosło czeskie wykorzystuje bardzo często w sztuce zdobniczej kamienie szlachetne i półszlachetne. Autor przedstawia przykłady z epoki Karola IV, epoki rudołfińskiej. Związki z kulturą zachodnioeuropejską i podkreślenie samodzielności twórczej rzemiosła czeskiego. Artykuł bogato ilustrowany przykładami.

S. Dorotíková, *Teoretická východiska hodnocení v oblasti památkové péče* (Podstawy teoretyczne w oce-

nie wartości dzieła w aspekcie ochrony zabytków), ss. 398—407. Artykuł dotyczy podstaw teorii ochrony zabytków, szczególnie wiąże się z problematyką regeneracji historycznych zespołów miejskich w aspekcie działalności Czechosłowacji w ramach Grupy Roboczej Krajów Socjalistycznych ds. Konserwacji Zabytków Historii, Kultury i Muzealiów.

J. Netková, M. Paulík, *Průvodcovská služba na hradech a zámcích v sezóně 1980* (Problemy obsługi przewodników w obiektach zamkowych i pałacach w sezonie 1980), ss. 408—415. Analiza problemów związanych z zapewnieniem prawidłowej obsługi specjalistycznej w obiektach zabytkowych. Ocena działań w 1980 r., omówienie tekstów i ich przydatności merytorycznej.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, niemieckim i francuskim.

Zeszyt 8, stron 64, ilustracje

A. Vošahlík, *K počátkům stavebního vývoje měšťanských domů v Jihlavě* (Początki budownictwa mieszczańskiego w Jihławie), ss. 449—471. Artykuł prezentuje wyniki szczegółowych badań nad architekturą centrum historycznego Jihlavy. Obiekty wczesnogotyckie i renesansowe. Prace konserwatorskie, a także adaptacja niektórych kamienic na cele użytkowe. Autor prezentuje wnikliwą analizę historyczną obiektów i dokonuje oceny przeprowadzonych prac.

P. Heřman, *Pražské fontány* (Fontanny praskie), ss. 472—473. Artykuł poświęcony jest zabytkowym fontanom praskim — obiektom, które pełnią ważną funkcję w tworzeniu malowniczego obrazu miasta.

Kronika, ss. 474—478.

Recenzje, ss. 479—480.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, niemieckim i francuskim.

Zeszyt 9, stron 64, ilustracje

M. Flegl, J. Fleglová, *Ořechovka — pražská vilová čtvrť dvacátých let* (Orzechowka — praska dzielnica willowa lat dwudziestych), ss. 513—520. Zabudowa dzielnicy była szczególnie ważna ze względu na bliższe sąsiedztwo Hradu, do którego przylegała od strony zachodniej. Urbanistyczne rozwiązanie Orzechowki, jego walory estetyczne i funkcjonalizm obiektów. Wille projektowali wybitni architekci, tacy jak P. Janák, F. Váhal, J. Vondrák.

V. Jiřík, *Evidence a dokumentace památek a informatika v památkové* (Ewidencja i dokumentacja a informatyka w ochronie zabytków), ss. 521—527. Artykuł omawia kwestie związane z zapewnieniem odpowiedniej bazy naukowej (materiałowej) do prac badawczych w dziedzinie ochrony zabytków. Historyczny rys działań w tej dziedzinie.

V. Novotný, J. Sedláček, *Památkový a umělecko-historický přínos obnovy interiéru kapitulního chrámu sv. Mořice v Kraměříži* (Znaczenie restauracji wnętrza Kapituły Św. Maurycego w Kromierzcu z punktu widzenia historii sztuki i ochrony zabytków), ss. 528—538. W latach 1960—1967 odbudowano kościół Św. Maurycego w Kromierzcu. W 1980 r. zakończone zostały dwuletnie prace konserwatorskie we wnętrzu obiektu. Dzięki badaniom sondażowym i szczegółowej analizie historycznej dokonano licznych ważnych odkryć, m.in. malarstwa ściennego w prezbiterium.

V. Nejedlý, *Opravy kostela sv. Jakuba w Telči na přelomě 19. a 20. století, příspěvek k dějinám památkové péče na našem území* (Restauracja kościoła Św. Jakuba w Telczu na przełomie XIX i XX w. Przyczynek do dziejów ochrony zabytków w naszym kraju), ss. 539—542. Historia obiektu pochodzącego z XIV w., jego kolejnych przebudów i napraw. Autor przedstawia przemiany zachodzące w ówczesnym traktowaniu zabytków, respektowaniu ich substancji i walorów artystycznych.

Recenzje, ss. 542—543.

Zeszyt 10, stron 64, ilustracje

— w całości poświęcony ochronie przyrody.

Rocznik 7 (1982)

Zeszyt I, stron 64, ilustracje

L. Antony, *Metody, technika a organizace regenerace historických urbanistických souborů* (Metody, technika i organizacja rewaloryzacji historycznych zespołów miejskich), ss. 1—3. Prezentacja problematyki rewaloryzacji historycznych zespołów miejskich w aspekcie działalności Grupy Roboczej Krajów Socjalistycznych ds. Konserwacji Zabytków Historii, Kultury i Muzealiów. W ramach organizacji Czeska Republika Socjalistyczna jest koordynatorem komisji podejmującej kwestie urbanistyczne z punktu widzenia kompleksowych badań naukowych, a także działalności socjalnej i ekonomicznej. Rola współpracy międzynarodowej w dziedzinie ochrony dziedzictwa kulturowego.

P. Štěpánek, *Péče o obrazy Středočeské galerie* (Konserwacja obrazów z Galerii Środkowoczeskiej), ss. 4—12. Szczegółowe przedstawienie problemów związanych z konserwacją i badaniami historycznymi niektórych obrazów znajdujących się w Galerii Środkowoczeskiej. Malarstwo Christoph'a Paudissa, Andresa Lopeza, Pierre Athanasa Chauvina.

A. Hejna, *Vizmburk — příklad hradní architektury 13 století* (Wizmburk — przykład architektury zamkowej XIII w.), ss. 13—21. Prezentacja odkrytych fragmentów ruin zamku w Wizmburku, gdzie w 1972 r. Instytut Archeologii Czechosłowackiej Akademii Nauk podjął kompleksowe badania. Jeden z ciekawszych przykładów osadnictwa w górnym biegu Łaby i Upy. Historia zabytku, omówienie jego założenia przestrzennego, prezentacja relikwów budowli. W przyszłości ruiny zostaną udostępnione zwiedzającym jako jeden z najciekawszych zabytków północno-zachodnich Czech.

J. Petrů, *Památková restituce Santiniho architektury v Obyčtově* (Odbudowa zabytkowego obiektu projektu Santiniego w Obyczowie), ss. 22—27. Przedstawienie problemów związanych z odnową kościoła Nawiedzenia Marii Panny w Obyczowie, którego projektantem był Jan Błażej Santini Aichl. Historia obiektu. Kwestie związane z dotychczasowymi działaniami konserwatorskimi i prawidłowym zabezpieczeniem obiektu przy zachowaniu jego walorów estetycznych. Znaczenie badań i dokumentacji historycznej.

Recenzje, ss. 28—31.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, francuskim i niemieckim.

Zeszyt 2, stron 64, ilustracje

M. Suchomel, *O výduscích (faksimilích) a odlitcích* (O kopiach i odlewach), ss. 65—79. Zastosowanie odlewów i faksymiliów przy rekonstrukcji rzeźby. Omówienie konkretnych przykładów sporządzania kopii. Celowość stosowania odmiennych metod w pracach konserwatorskich.

V. Razím, *Několik poznámek ke stavební podobě hradu Krakovce* (Kilka uwag o budownictwie zamku Krakowec), ss. 80—87. Historia obiektu na tle dziejów architektury średniowiecznej. Artykuł podkreśla potrzebę prac historyczno-dokumentacyjnych w procesie kompleksowej rewaloryzacji obiektu zabytkowego. Szczegółowa analiza materiałów ikonograficznych, stanu badań i działania zmierzającego do rekonstrukcji zabytku.

Kronika, ss. 88—89.

Recenzje, ss. 90—96.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, francuskim i niemieckim.

Zeszyt 3, stron 64, ilustracje

K. Křížová, *Z obrazové sbírky na Krásném Dvoře* (Zbiory malarstwa na zamku w Krasnym Dworze), ss. 129—141. Artykuł przedstawia mało znaną dotąd kolekcję, w skład której wchodzi dzieła epoki baroku, wybitne prace romantyków i portrety z XIX w. pędzla malarzy czeskich i zagranicznych, np. B. Bráda, P. Brandla, V. Krausa, J. Berglera.

J. G w u z d, *Uzemně plánovací dokumentace města Lipníku nad Bečvou* (Dokumentacja w dziedzinie planowania przestrzennego miasta Lipnik nad Bečwą), ss. 142—151. Przedstawienie dokumentacji założenia przestrzennego jednego z ciekawszych miast województwa północnomorawskiego. Problemy rozwiązania rewaloryzacji centrum historycznego przy uwzględnieniu współczesnego rozwoju miasta. Rola badań historycznych i dokumentacji. Czteroetapowy plan rewaloryzacji historycznego centrum: do 1975 r., 1976—1980, 1981—1985 i po 1986 r.

M. Suchomel, *Několik glos k pořizování restaurátorské dokumentace* (Kilka uwag na temat dokumentacji konserwatorskiej), ss. 152—158. Rola i znaczenie dokumentacji fotograficznej w pracach konserwatorskich. Źródło ikonograficzne jest jednym z najcenniejszych materiałów, pozwalającym na badania porównawcze. Autor podkreśla znaczenie rejestracji kolejnych etapów prac konserwatorskich, tak by wykonane zdjęcia mogły być pełnym dokumentem obiektu przed i po konserwacji.

Kronika, s. 159.

Recenzje, ss. 159—160.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, niemieckim i francuskim.

Zeszyt 4, stron 64, ilustracje

M. Vl k, *Komplezní rehabilitace zámku v Nelahozevsi a jeho okolí* (Kompleksowa rewaloryzacja zamku w Nelahozevsi i jego okolic), ss. 193—209. Zamek w Nelahozevsi należy do najciekawszych przykładów transformacji włoskiego manieryzmu w Europie Środkowej. Prezentacja historii obiektu, omówienie prowadzonych dotąd prac restauratorskich, m.in. malarstwa ściennego i sztukaterii. Od 1971 r. prowadzone są prace konserwatorskie sgraffit na fasadach, a także zabezpieczane są stropy kasetonowe. Obiekt zostanie wykorzystany na cele ekspozycyjne.

Z. Fuka, J. Woletz, *Geotechnické problémy památkových objektů a příklady jejich sanace* (Problemy geotechniczne obiektów zabytkowych i przykłady ich sanacji), ss. 210—219. Problemy techniczne odbudowy zabytków w kontekście działań tektonicznych. Zastosowanie nowych technologii zwiększających odporność budowli na zjawiska geologiczne. Autorzy przedstawiają dwa przykłady takich prac: w kościele Św. Piotra i Pawła w Zlaticach i kościele Św. Wawrzyńca w Chotowie koło Karlowych Warów. Opis budowli, przedstawienie prowadzonych prac badawczych, analiza przyczyn zaburzeń statyki obiektu, projekt konsolidacji statycznej i wykonanie prac.

J. Faltys, *Několik praktických poznámek k „Teoretickým východiskům hodnocení v oblasti památkové péče”* (Kilka uwag na temat „Teoretycznych podstaw wartościowania w dziedzinie ochrony zabytków”), ss. 219—220. Znaczenie problematyki ekonomicznej w procesie ochrony zabytków. Ocena estetycznych wartości zabytków jest równie ważna, jak ocena ich wartości ekonomicznej, zwłaszcza w sferze nabywca-sprzedawca.

K. Křížová, *Corot w depozitári veltruského zámku?* (Corot w magazynie zamku weltruskiego?), ss. 220—222. Czy w magazynach zamku weltruskiego znajduje się oryginalne dzieło Corota „Krajobraz z rzeką i rybakami na łódce”? Analiza obrazu, porównanie z innymi pracami Corota. Próba identyfikacji obrazu pozostającego nadal zagadką dla historyków sztuki.

Kronika, s. 223.

Recenzje, s. 223.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, niemieckim i francuskim.

Zeszyt 5, stron 64, ilustracje

V. Špaleta, P. Zatloukal, *Moderní architektura v Prostějově* (Nowoczesna architektura w Prościejowie), ss. 257—267. Artykuł dokonuje oceny nowoczesnej architektury na Morawie. Prościejow — to przykład cieka-

wego budownictwa z pierwszej połowy XX w. Artykuł prezentuje dokonania takich architektów, jak J. Kotěra, E. Králík, J. Kumpošt, M. Putny i A. Navrátil, którzy przyczynili się do stworzenia odrębnego stylu architektury Prościejowa.

J. G w u z d, *Uzemně plánovací dokumentace města Příbora* (Dokumentacja w zakresie planowania przestrzennego Przbora), ss. 268—276. Artykuł przedstawia problemy rewaloryzacji historycznego centrum jednego z ciekawszych miast województwa północnomorawskiego. Rola i znaczenie dokumentacji w procesie kompleksowej działalności konserwatorskiej i nowego budownictwa.

J. Petrů, *Památková restituce parléřovského prostoru v Kroměříži* (Konserwacja zakrytiii projektu P. Parlerza w kościele Św. Maurycyego w Kromierzizu), ss. 277—286. Konserwacja dzieła Piotra Parlefa w kościele Św. Maurycyego w Kromierzizu, zakrytiii zwanej wilkarską, znajdującej się w północnej części prezbiterium. Prace przy zabezpieczeniu sklepienia sieciowego. Sondaże polichromii. P. Parleř jest autorem sklepienia sieciowego chóru w katedrze Św. Wita na Hradczanach w Pradze.

Recenzje, ss. 286—288.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, niemieckim i francuskim.

Zeszyt 6, stron 64, ilustracje

F. Skřívánek, *Kameje a řezané nádoby z drahého kamene v památkách, našeho středověkého výtvarného umění* (Kamee i nacznia ze szlachetnych kamieni wśród zabytków naszej średniowiecznej sztuki użytkowej), ss. 321—331. Artykuł przedstawia zabytki rzemiosła artystycznego powstałe w czasach panowania Karola IV. Ciekawe przykłady obróbki kamieni szlachetnych i kamei. Szczegółowe omówienie wybranych przykładów i określenie cech właściwych sztuce czeskiej na tle europejskim.

M. Lazák, *K předmětu památkové péče v souvislosti s budováním MONUMIS-AIS památkové péče* (Na temat ochrony zabytków w związku z formułowaniem systemu MONUMIS-AIS), ss. 332—343. Prezentacja założeń systemu MONUMIS-AIS ewidencji zabytków kultury. Określenie zakresu systemu. Problemy rejestracji i opisu zabytków. Problemy związane z sformułowaniem pojęcia zabytek.

J. Netková, M. Paulík, *Průvodcovská služba ve hradech a zámcích v sezóně 1981* (Problemy obsługi przewodników w zamkach i pałacach w sezonie 1981), ss. 344—350. Artykuł przedstawia problemy kadr przewodników w obiektach zabytkowych w sezonie 1981. Zapewnienie warunków dla fachowej obsługi turystów, materiały wydawnicze i kształcenie kadr.

Kronika, s. 351.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, niemieckim i francuskim.

Zeszyt 7, stron 64, ilustracje

M. Suchomel, *Restaurování dvou domnělých sochařských pandánů* (Konserwacja dwóch detali rzeźbiarskich), ss. 385—399. Problemy konserwacji dwóch detali rzeźbiarskich z dawnego kościoła cmentarnego Św. Gawła w Młodej Bolesławi. Są to rzeźby św. Jana Nepomucena oraz św. Wacława, znajdujące się na bocznych skrzydłach ołtarza głównego. Badania historyczne rzeźb, problemy autorstwa. Udział mistrzów z barokowej pracowni Jelinków z Kosmonos.

M. Flégl, *K stavebnímu vývoji a konzervaci hradu Potštejn* (Na temat rozwoju budowlanego i konserwacji zamku Potsztejn), ss. 400—404. Artykuł przedstawia problemy związane z dziejami przebudowy i konserwacji zamku Potsztejn, położonego u podnóża Gór Orlickich, na podstawie dokumentacji z lat 1938—1942. Historia obiektu, próba rekonstrukcji metod konserwatorskich ówczesnie stosowanych.

B. Polák, *Několik připomínek k restaurování slu-*

nečních hodin (Kilka uwag na temat konserwacji zegarów słonecznych), ss. 405—407. Artykuł omawia niektóre szczegóły związane ze specyfiką konserwacji zegarów słonecznych. Warunki naturalne i ich znaczenie przy konserwacji i prawidłowym funkcjonowaniu zegarów.

Z. Gába, I. Pek, *Stav architektonických památek a paleontologie* (Stan zabytków architektury a paleontologia), ss. 408—409. Problemy wzajemnych związków między materiałem dzieła architektonicznego, a procesami przebiegającymi w geologii i paleontologii. Przykładem służą autorom kolumny z piaskowca malatyńskiego w Rohli. Badania porównawcze.

J. Poula, *Péče o památky v Kouřimí* (Ochrona zabytków w Kourzimi), s. 410. Prezentacja zabytkowego miasta Kourzimi i akcji mających na celu ochronę cennych obiektów, świadectwa dziejów i kultury miasta.

Recenzje, ss. 411—415.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, niemieckim i francuskim.

Zeszyt 8, stron 64, ilustracje

J. Petrů, *Informační služba a dokumentační fondy v památkové péči, příspěvek k praxi oboru* (Informacja i zbiory dokumentacji w dziedzinie ochrony zabytków. Przyczynek do praktyki w tej dziedzinie), ss. 449—458. Problem stworzenia bazy dokumentacyjnej w dziedzinie ochrony zabytków i prawidłowego przepływu informacji zapewniającej pełne wykorzystanie danych w pracy badawczej.

V. Spaleta, *Moderní architektura v Brně* (Nowoczesna architektura w Brnie), ss. 459—475. Prezentacja nowoczesnej architektury Brna, miasta, które w latach dwudziestych i trzydziestych XX w. stało się centrum czeskiej architektury i oddziaływało na nurty architektury śródkowoeuropejskiej. Omówienie dokonani wybitnych twórców, takich jak Adolf Loos, Bohuslav Fuchs.

S. Venci, *K otázce památkové ochrany archeologických pramenů* (W kwestii ochrony źródeł archeologicznych), ss. 475—476. Artykuł omawia problemy związane z odrębnością badania zabytków archeologicznych. Zabezpieczanie zabytków w warunkach naturalnych.

Recenzje, ss. 477—478.

Kronika, ss. 478—479.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, niemieckim i francuskim.

Zeszyt 9, stron 64, ilustracje

J. Petrů, *Památník Maxe Svabinského v Kroměříži, k dvadátému výročí umělcova úmrtí 1962* (Muzeum Maksza Szwabinskiego w Kromierzizu. W dwudziestą rocznicę śmierci artysty, 1962 r.), ss. 513—518. Artykuł poświęcony jest powstaniu Muzeum Maksza Szwabinskiego w Kromierzizu, rodzinnym mieście artysty. Adaptacja kamienicy nr 38 przy Placu Wielkim i przedstawienie koncepcji stałej ekspozycji.

J. Gwuzd, *Územně plánovací dokumentace města Vidnavy* (Dokumentacja w zakresie planowania przestrzennego Widnawy), ss. 519—526. Problemy rewaloryzacji centrum historycznego Widnawy. Przedstawienie dokumentacji. Perspektywy działania w dziedzinie planowania przestrzennego w obliczu rozwoju miasta i przemian socjalnych.

M. Nováková-Skalická, *Restaurování benátských zrcadel ze SZ v Rájci nad Svitavou* (Restauracja zwier-

ciadeł weneckich w zamku w Rajcu nad Switawą), ss. 527—532. Omówienie problemów związanych z restauracją lusterek weneckich znajdujących się na zamku w Rajcu. W trakcie prac okazało się, że niektóre obiekty były już kilkakrotnie restaurowane, a brakujące fragmenty zastępowano innymi szklami. Kwestie konserwacji podłoża oraz montażu lusterek.

V. Nejedlý, *Restaurátorské práce prováděné na území Jihomoravského kraje v roce 1981* (Prace konserwatorskie prowadzone w województwie południowomorawskim w 1981 r.), ss. 533—540. Prezentacja działań konserwatorskich. Wybrane przykłady to: fontanna w parku zamkowym w Lednicy (pierwsza połowa XVII w.), ambona w dawnym kościele klasztorowym Św. Piotra i Pawła w Nowej Rziszy (dzieło barokowe), rzeźba z tzw. Osłego Dziedzińca zamku w Mikulowie (dzieło barokowe) oraz rzeźba św. Jana Chrzyciela w Mrakotinie.

B. Polák, *Gnomická památka na Malvazinkách v Praze* (Zabytkowa kolumna na cmentarzu Malwazinki w Pradze), ss. 541—542. Dzieje napisu na kolumnie znajdującej się na cmentarzu Malwazinki w Pradze w dzielnicy Smíchov. Autor zwraca uwagę na potrzebę zabezpieczenia konserwatorskiego tego cennego obiektu.

Recenzje, s. 543.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, niemieckim i francuskim.

Zeszyt 10, stron 64, ilustracje

P. Klikar, *K problému historických varhan v Cechách* (W kwestii organów historycznych w Czechach), ss. 577—581. Problemy związane z prawidłową konserwacją organów. Ocena stanu zabezpieczenia obiektów zabytkowych i ich rekonstrukcji. Przykłady Wamberk, Kralowice, Broumow.

V. Ryšavý, *Barokní zámek v Dolní Lukavici* (Zamek barokowy w Lukawicy Dolnej), ss. 582—587. Historia obiektu pochodzącego z XVIII w. Analiza architektoniczna. Potwierdzenie hipotezy o autorstwie projektu Jakuba Augustona mł.

J. Gwuzd, *Územně plánovací dokumentace města Opavy* (Dokumentacja w zakresie planowania przestrzennego Opawy), ss. 588—597. Problemy rewaloryzacji centrum historycznego miasta Opawa. Omówienie dokumentacji. Prezentacja koncepcji rozwiązania urbanistycznego uwzględniającego zachowanie wartości estetycznych oraz funkcji zabytkowej części miasta.

B. Pánek, J. Reiter, V. Tintěra, *Poznatky z rekonstrukce kamenných částí Národního divadla* (Doświadczenia przy rekonstrukcji kamiennych fragmentów budowli Teatru Narodowego), ss. 597—601. Artykuł poświęcony jest problemom konserwatorskim powstałym przy odnowie Teatru Narodowego w Pradze.

P. Heřman, *Příspěvek k ochraně drobné architektury* (Przyczynek w kwestii ochrony małej architektury), ss. 602—607. Ochrona zabytków tzw. małej architektury (kioski, pawilony), o których często zapomina się, kiedy w grę wchodzi rekonstrukcja czy konserwacja większych, bardziej znanych obiektów.

M. Flégl, *Z dějin stavebních úprav hradu Střekova* (Z dziejów przemian budowlanych zamku Strzekow), ss. 604—607. Artykuł omawia działania zmierzające do zabezpieczenia zamku w Strzekowie. Rys historyczny prowadzonych prac, począwszy od 1910 r.

Streszczenia w jęz. rosyjskim, niemieckim i francuskim.

Oprac. Magdalena Gumkowska